

LRYTAS.LT

KULTŪRA

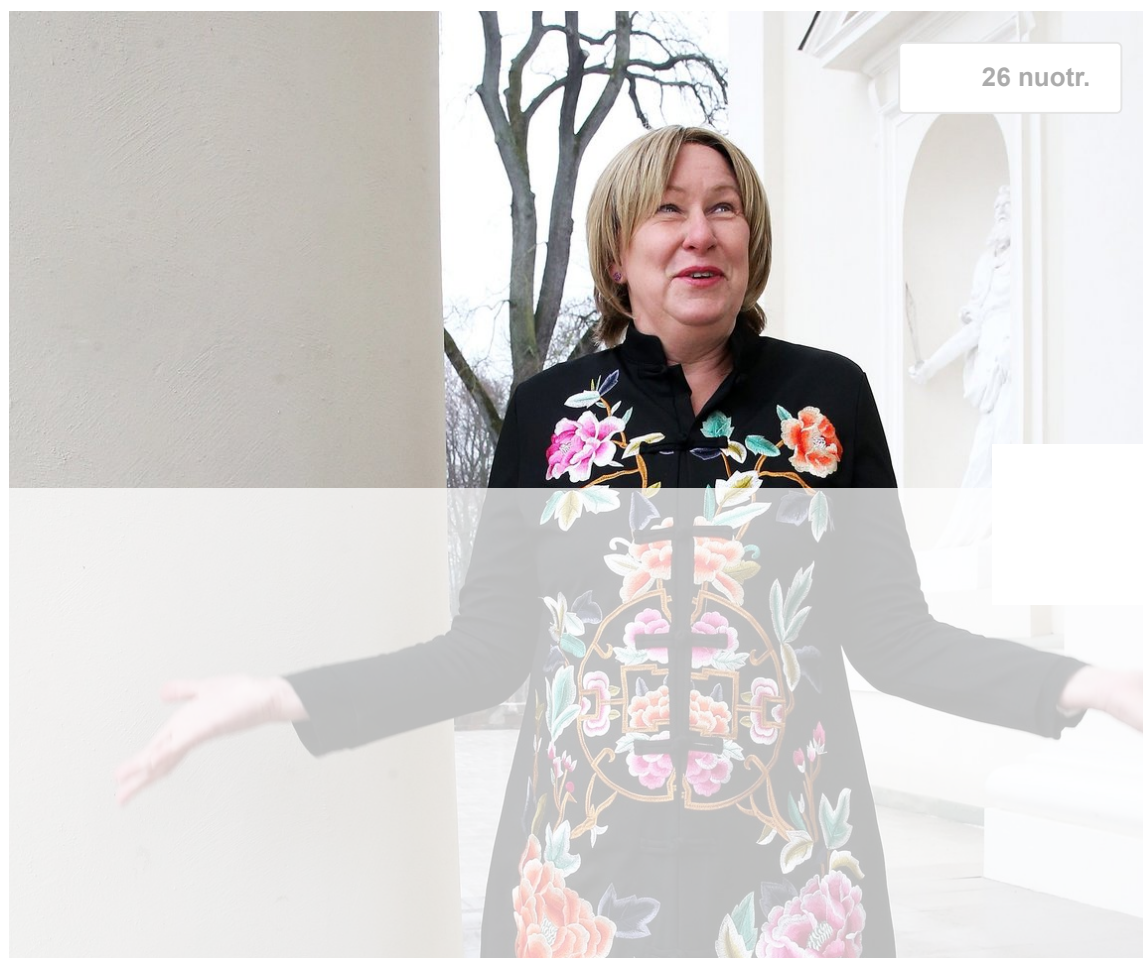
LITERATŪRA

KULTŪRA

Už tris gyvenanti Amerikos lietuvė Kinijoje keliasi su saule

Laima Žemulienė

2019-02-19 18:54

„Pirmiausia iš senelio išmokau rašyti lietuviškai. Smalsumo ir idealizmo taip pat išmokau iš senelio“, – sako Laima Vincė Sruoginis (53 m.) apie savo senelį Anicetą Simutį, net 60 metų dirbusį Lietuvos diplomatinėje tarnyboje Niujorke. Jis siekė, kad anūkės gyvenimas būtų įdomus ir pilnas veiklos.

Taip ir nutiko. Prozininkė, poetė, dramaturgė, vertėja, kūrybinio rašymo ir literatūros dėstytoja, tapytoja, trijų vaikų mama – kokios tik veiklos neturi ši energinga Amerikos lietuvė!

Vilniaus knygų mugėje L.V.Sruoginis pristatys savo romaną „Tai ne mano dangus“ (išleido „Alma littera“). Į Vilnių ji atskris tiesiai iš Azijos, po kurią, ištaikiusi laisvo laiko tarp paskaitų, nutarė pakeliauti.

L.V.Sruoginis gimė Jungtinėse Amerikos Valstijose, Naujajame Džersyje, Tineko mieste. Mokėsi Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje. Paskui lavinosi JAV. Rutgerso universitete baigė anglų, vokiečių kalbų ir dailės studijas.

Vėliau magistro studijas baigė Kolumbijos universitete Niujorke, kur mokėsi kūrybinio rašymo. Prieš kelerius metus ji vėl puolė į mokslus – Naujojo Hampšyro universitete studijavo negrožinės literatūros rašymą.

Nuo 1997 m. iki šiol, tik dabar internetu, L.V.Sruoginis dėsto kūrybinį rašymą Pietų Meino universitete.

Veikli moteris dirbo ir Lietuvoje. 1995–1997 m. pagal Fulbrighto programą Vilniaus universiteto Anglų filologijos katedroje dėstė poezijos vertimo teoriją ir kūrybinį rašymą. Vilniaus universitete ji dirbo ir 2007–2009 m. Paskui dvejus metus mokytojavo Tarptautinėje Amerikos mokykloje Vilniuje.

Gyvenimo keliai lietuvi nuvedė ir į Honkongą – 2013–2015 m. ji buvo Tarptautinės Amerikos mokyklos Honkonge Anglų literatūros katedros vedėja. O dabar Laima Vincė nusėdo Kinijoje. Galbūt neilgam?

JAV ji pelnė nemažai apdovanojimų už literatūros darbus. Nuo 2011 m. L.V.Sruoginis – Lietuvos rašytojų sąjungos narė. Be grožinės kūrybos, L.V.Sruoginis parašė ir tris negrožines knygas apie Lietuvą: „Lenin’s Head on a Platter“, „The Snake in the Vodka Bottle“, „Journey into the Backwaters of the Heart“.

– Laima Vince, kaip jus reikia vadinti – vienu ar dviem vardais?

– Gimimo liudijime įrašyta Laima Vincė Sruoginis. Vincė yra mano antrasis vardas, tačiau artimieji mane vadina Laima arba Laimužė. Kai studijavau Kolumbijos universitete ir pradėjau spausdinti savo eilėraščius amerikiečių spaudoje, poezijos redaktorė iš „The New Yorker“ žurnalo man patarė susirasti „nom de plume“, arba paprastesnę pavardę, nes Sruoginis amerikiečiams paini. Tais laikais Amerikoje dar nebuvo madinga turėti „egzotišką“ pavardę.

Man atrodė, kad jausiuosi labai netikra, jeigu sau visai naują vardą sukursiu. Bet tada atsiminiau, kad dar turiu antrą vardą – Vincė, kuris angliškai skaitomas kaip paprastas vardas – Vince.

Taip išsisukau iš tos situacijos. Nors kai buvau paauglė ir reikėjo pirmą kartą išsiimti pasą, aš taip norėjau atsikratyti antrojo vardo, nes jis man atrodė per daug vyriškas. Tačiau negalėjau, nes gimiau su tuo vardu.

– Į Vilnių atskrisite tiesiai iš Kinijos. Juk prieš tai kūrėte, rašėte, gyvenote Meino valstijoje, mažoje Atlanto vandenyno saloje, ir staiga – į didžiulę Kiniją. Kas jus ten nubloškė ir ką ten veikiate?

– Mano atsakymas bus ne toks įdomus, kaip norėtumėte. Tiesiog mane susirado tokia amerikiečių kultūrinių mainų programa, kuri vadinasi „School Year Abroad“, ir pakvietė dėstyti

vienuoliktokų ir dvyliktokų grupei anglų literatūros kursą, kuris pristatytų ir kinų literatūrą bei kultūrą anglų kalba.

Ta programa paremta eksperimentinio mokymo principais – tai reiškia, kad stengiamės mokytis kiek galima daugiau iš aplinkos. Mokiniai metus gyvena kinų šeimose ir intensyviai studijuoja kinų kalbą. Daug keliaujame kartu po Kiniją. Sukuriu visokių projektų, kurie priverčia grupę išeiti iš komforto zonos ir pažinti kinų kultūrą.

Iš pradžių, kai pasiūlė ten dėstyti, mano reakcija buvo tokia: „Į Kiniją? Ir dar į Pekiną, kur oras užterštas? Ačiū, ne.“ Bet kuo daugiau su darbdaviais kalbėjau apie jų viziją ir apie tai, kaip jie įgyvendina tą programą, tuo labiau mane jų pedagoginė filosofija sužavėjo ir nusprendžiau – kodėl gi ne?

Ne taip dažnai dirbant pedagogu pasitaiko tokia proga kartu su mokiniais pažinti visai svetimą kultūrą ir kalbą.

– Ar jūsų netrikdo kultūriniai skirtumai? Ar sunku integruotis į kinų gyvenimą?

– Aš tiesiog gimiau tokiu žmogumi, kurio niekam nereikėjo mokytis ir aiškinti, kas yra tolerancija. Gerai jaučiuosi bendraudama su bet kurios tautybės žmonėmis. Rasiniai skirtumai manęs netrikdo. Taigi priimu žmonių kultūrinius skirtumus, bandau juos suprasti, užjausti ir tada kultūriniai skirtumai netrikdo.

Daug ką iš kinų kultūros integravau į savo gyvenimą. Kas rytą keliuosi su saule, atlieku ramius taiči pratimus, medituoju. Prisigaminu visokių kiniškų arbatų arba vaistų, kai reikia, nueinu į akupunktūros arba kojų masažo procedūras.

26 nuotr.

Gyvenu tradiciniame kinų kvartale, važiuoju dviračiu į darbą. Rytais močiutės, seneliai sodina vaikus ant dviračių, taip ir išvažiuojame, vingiuodami tarp automobilių. Pramokau buitiškai susikalbėti kiniškai, nors jei mažiau dirbčiau ir mažiau rašyčiau, žinoma, galėčiau tobulai išmokti kalbėti kiniškai ir skaityti hieroglifus.

– Vilniaus knygų mugėje pristatysite romaną „Tai ne mano dangus“. Jame pasakojate apie 12 metų mergaitę, kurios šeima buvo skaudžiai paliesta sovietų režimo, o ją pačią likimas nubloškė į Jungtines Amerikos Valstijas. Kodėl pasirinkote tokią temą?

– Man ta tema artima. Aš užaugau tarp tokių žmonių Amerikoje. Mano tėvas buvo „dipukas“ – bėgo nuo trėmimų. Mano senelis buvo Lietuvos generalinis konsulas egzilyje Niujorke.

Po nepriklausomybės atkūrimo jis tapo pirmuoju Lietuvos ambasadoriumi prie Jungtinių Tautų. Mano mama jau gimė Niujorke. Kai augau, lankiau lietuviškas mokyklėles, važinėjau į stovyklas. Visuomet aplink mane buvo žmonių, kurie savyje nešiojosi tėvynės praradimo skausmą.

Man reikėjo tą knygą parašyti. Kadangi esu iš tų žmonių, kurie mėgsta vaikus ir jaunimą, su jais visą gyvenimą dirbu, man atrodė visai natūralu visą pirmą dalį apie pokarį papasakoti iš 12-metės perspektyvos.

Ji naiviomis, netgi idealistiškomis akimis mato pasaulį. O mato siaubą. Bet ji tik paprastais žodžiais ir sąvokomis išsako tai, ką mato, ką jaučia. Gal kažkuria prasme buvau toks vaikas, nors karo ir pokario pati neišgyvenau?

– Jūsų knyga „This is Not My Sky“ („Tai ne mano dangus“) parašyta angliškai. Tačiau rašote ir lietuviškai. Rašyti angliškai turbūt lengviau?

– Žinoma, lengviau rašyti angliškai, nes visus mokslus baigiau anglų kalba.

Esu dėkinga geriems vertėjams, kad mano knygas Lietuvoje galima skaityti lietuviškai. Bet man pavyko parašyti dvi pjeses „Vertėjas“ ir „Žygis prie jūros“ lietuviškai ir abi buvo pastatytos – viena Vilniuje, kita Dubline. Parašyti pjesę lietuvių kalba galiu, nes veiksmažodį ir personažus į priekį stumia dialogas. O dialogą lietuviškai gerai jaučiu ir pagaunu. Matyt, mėgstu šnekėti!

– Rašote ne tik prozą, bet ir poeziją bei pjeses, esate literatūros vertėja ir dėstytoja. Taip pat – žmona ir trijų vaikų mama. Negana to, dar tapote paveikslus. Kaip suderinote šiuos vaidmenis?

– Viską galima suderinti, jeigu tik moki suplanuoti savo laiką ir turi pakankamai energijos. Manau, kad augdama daugiavaikėje šeimoje (buvome šeši vaikai), kur nuolat aplinkui buvo triukšmo, išmokau stipriai susikaupti. Jauna pagimdžiau savo vaikus – dar buvau Kolumbijos universiteto studentė, kai gimė pirmagimis sūnus.

Išmokau daug minčių ir idėjų laikyti atmintyje, kol atlieku buitinius darbus. Išmokau tobulai panaudoti tą trumpą laiką, kai vaikas miega.

Aš ne tik dirbu su mokiniais, bet ir dėstau universitete. O dabar esu „online“ profesorė Pietų Meino universitete. Studentai, kaip ir vaikai, reikalauja daug laiko, dėmesio ir įsiklausymo.

Dėl laiko? Jeigu turi ką pasakyti ar vizualiniu savo menu, ar rašymu, laiko atsiras. Galiu pridurti – aš labai retai žiūriu televizorių ir neužsiknisu internete.

– O jūsų pačios vaikai į kokias studijas panirę? Kokios profesijos yra jūsų vyras?

– Mano trys vaikai jau suaugę. Du studijas baigę ir gyvena savarankišką gyvenimą. Vyriausiasis sūnus pavasarį ginsis daktaro laipsnį iš inžinerijos, kitas sūnus baigė kino režisūrą, o duktė studijuoja muziką. Išsiskyriau su vyru prieš 13 metų ir vaikus užauginau ir išlaikiau viena.

– Gal savo paveikslus parduodate? Ką jums maloniau daryti – rašyti, tapyti ar dėstyti?

– Taip, kartais galerijose rengiu parodas ir parduodu paveikslus. Mano mama taip pat yra tapytoja, taigi aš augau šalia meno.

Man lygiai taip pat patinka ir rašyti, ir tapyti, ir dėstyti. Tai yra trys komunikacijos būdai. Kai rašau, man labai smagu fantazuoti, visko prigalvoti, sukuriu personažus, istorijas ir jie man tampa gyvi. Esu linkusi į sociologines, istorines temas ir jas įpinu į savo kūrybą. O poezija man tarsi ateina iš oro, iš niekur. Labai mėgstu poeziją.

Kai tatau, matau vaizdinį, viziją prieš akis ir ją nutapau. Aš mėgstu spalvas ir man niekada nenusibosta jų derinti. O kai dėstau, stengiuosi, kad tai būtų studentams ar mokiniams reikšminga, kad mes ką nors atrastume kartu.

Iš tikrųjų mano profesija yra kūrybinio rašymo dėstymas, vedu rašymo dirbtuves. Kadangi pati mėgstu literatūrą ir ją studijavau, kai kviečia dėstyti literatūros kursą, mielai priimu tokį kvietimą.

– Papasakokite apie savo jaunystę ir mokslus Jungtinėse Amerikos Valstijose, apie jaunystės nuotykius. Ar tuos prisiminimus naudojate savo kūryboje?

– Norėčiau pabrėžti, kad, kai rašau romanus, sau skiriu užduotį sukurti situacijas ir personažus, o ne kopijuoti tai iš mano asmeninio ar pažįstamų žmonių gyvenimo. Tiesiog būtų per lengva. Man įdomiau įveikti tai, ko nežinau, ir sukurti ką nors naujo. Kai rašau negrožinę literatūrą, tada kruopščiai dokumentuoju arba savo gyvenimą, arba kitų. O mano poezija yra tiesiog gyvenimo akimirkos, kurios ateina tarsi iš niekur.

Dar noriu pasakyti, kad yra skirtumas tarp moters rašytojos ir sąvokos „rašyti kaip moteris“. Aš stengiuosi rašyti kaip moteris – visiškai iš moters sąmonės, iš jos pasaulėjautos, iš jos pasaulio, iš jos fizinio kūno.

Nepaisant to, kad mano mėgstamiausia laisvalaikio veikla yra lipti į kalnus, maudytis šaltame vandenyje, keliauti po Azijos užkampius vienai, esu labai moteriška iš prigimties.

Mano sąmonėje tikrai nėra nieko vyriško (dėl ko kartais gyvenime būna sunku) ir aš nebandau, kaip kartais tyčiomis ar netyčiomis daro moterys rašytojos, pateikti vidinį pasaulį, kuris būtų vyro pasaulio kopija ir skaitytojui gal net labiau atpažįstamas.

– Jūsų senelis – motinos tėvas A.Simutis – buvo Lietuvos generalinis konsulas Niujorke. Šias pareigas jis ėjo ir sovietams okupavus Lietuvą, iki pat to meto, kai 1990-aisiais Lietuva atkūrė savo valstybingumą. Jis net 60 metų dirbo Lietuvos diplomatinėje tarnyboje. Kokių gyvenimo pamokų išmokote iš senelio, kuris mirė sulaukęs 97 metų?

– Pirmiausia iš senelio išmokau rašyti lietuviškai. Jis mane mokė visuomet kreiptis į žmogų laiške „Tu“ ir „Jūs“ iš didžiosios raidės, o „komunistas“ ir „sovietų sąjunga“ rašyti iš mažosios.

Jis sakydavo: „Jie neužsitarnavo tiek garbės.“ Niekada nenaudoti termino „tarybų sąjunga“, nes tai yra melas – niekas nesusitarė dėl tos sąjungos. Vienu žodžiu, kalbėk tiesą.

Manau, kad daug rašymo įgūdžių, smalsumo bei idealizmo perėmiau iš senelio. Atsimenu, kai man buvo 17 metų ir mokiausi Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje, „Tėviškės“ draugija pakvietė mane ir grupelę mokinių atvažiuoti dešimčiai dienų į Lietuvą.

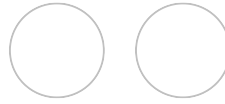
Visa kelionė mums buvo apmokėta. Aš paskambinau seneliui ir pasakiau, kad nevažiuosiu, nes kaip čia konsulo anūkė važinės po Lietuvą komunistų sąskaita. Pokalbio pabaigoje pasakiau, kad nenoriu, jog lietuviška išėivijos spauda jį apkalbėtų.

Iki šių dienų atsimenu jo žodžius: „Vienaip ar kitaip ta spauda mane apkalbės, tai tu važiuok, stebėk viską, įlįsk visur, kur gali, parašyk apie tai ir man parvažiavusi papasakosi.“

Manęs jis nebandė kontroliuoti, nepamokslavo, bet davė leidimą būti tokiai, kokią jis jau žinojo mane esant, – smalsiai, norinčiai išsiaiškinti, patirti. Iki šiol turiu dienoraštį iš tos kelionės.

Patogiausias būdas SUŽINOTI DAUGIAU – sekti naujienas mūsų „Facebook“ paskyroje!

Nuotraukų galerija (26 nuotr.)

Patiko
39Neblogai
0Nepatiko
1

KULTŪRA STILIUS LITERATŪRA

You May Like

Promoted Links by Taboola

Su šiuo triuku išmoksite anglų kalbą be knygų!

Lengvas būdas mokytis anglų kalbos

Mesti svorį ant pilvo ir klubų. Tai yra sprendimas!

Keto Dieta

Lietuvius žavi šis naujas būdas mokytis anglų kalbos!

Alpha Lingmind

Jūsų smegenys per savaitę mokosi anglų kalbos!

Alpha Lingmind

Lengvai mokykitės anglų kalbos ir keliaukite po pasaulį! Tiesiog atliekant šį paprastą triuką!

Alpha Lingmind

Nuotraukose – buvusi Ž. Žvaguolio žmona prieš 28 metus: pašėlę vakarėliai ir išskirtinė mada

Buvęs K. Orbakaitės vyras V. Presniakovas prakalbo apie jų skyrybas: „Ją nuolat persekiojau“

Užsienio žiniasklaida: Kim Jong Unas – komoje, Šiaurės Korėjos valdymą perima jo sesuo

Rašyti komentarą

POPULIARIAUSI

GYVENIMO BŪDAS

Palmira: tikėtina painiava, klaidos

LIETUVOS DIENA

Didelio masto operacija, apjungusi Lietuvą, Airiją ir Jungtinę Karalystę: sulaikyta 18 asmenų (66)

LIETUVOS DIENA

Močiutę iš namų metęs anūkas nieko nepesė – teismas pagailėjo sunkiai sergančios senolės (166)

SVEIKATA

Koronavirusas nustatytas Vilniaus „Akropolyje“ esančios parduotuvės darbuotojui: patalpos uždarytos (28)

SKONIS

Pomidorai po patalais: lengvai paruošiamas užkandis nuo stalo dingsta tarsi vėjas (15)

